

est kyrieleison ymas id est potentia diuina misere-
rere nobis. Et beatus greg. instituit kyrielei-
son nonies. et a clero tantum publice in missa
cantari. quod prius apud grecos simul a clero
et populo cantabatur. Siluester vero papa il-
lub de grecis assumpsit.

De Gloria in excelsis.

Dico kyrieleison. mox sacerdos vel
pontifex ex institutione Thelesphori
pape inchoat ymnum. Gloria in ex-
celsis deo. quem angeli auditi sunt decantare.
sicut legitur in euangelio luce. qui angelorum
ymnus perhibet testimonium temporali christi
natiuitati. Sane sacerdos primus et solus il-
lum inchoando prenunciat. qui angelum mag-
ni consilij representat. Nam ortum saluatoris
solus angelus cuius personam ipse gerit primo
nunciauit. Ante luce secundo. Ecce euangelizo
vobis gaudium magnum quod erit omni popu-
lo. quia hodie natus. etc. Et illud inchoando stat
ante medium altaris. in hoc commemorans. quod
dum medium silentium tenerent natus est in me-
dio id est pro omnibus messias. quem prophete
predixerat. representas etiam. quia angelus
christi natiuitatem pastoribus annuncians ste-
t in medio eorum. et incipiens eleuat manus
propter causas scriptas in sequenti titulo ad fi-
nem. Item incipiens vertit se ad orientem. tum quod
ad orientem dominum adorare solemus. Tercio
inchoans stat ante medium altaris. ad nota-
dum quod christus mediator inter nos et deum. a
cuius mediacione deo pacificati sumus. Ebo-
rus vero concinendo respondens gerit perso-
nam multitudine de qua in euangelio sequitur
Subito facta est cum angelo multitudo ce. mi-
lau. deum et di. gloria in altissimis deo. et inter
ra pax hominibus bone voluntatis. Ymnum au-
tem iste non tantum est angelorum sed etiam ho-
minum congratulantium. ex eo quod mulier illa que
dragmam perdidit. iam luc. nam ac-
cepit. ut dragmam perditam inueniret. et
pastor dimissus nonaginta nouem ouibus in de-
serto iam venerat ut quereret centesimam ouem
amissam. Ante natiuitatem enim christi tres
erant mimici clarum parietes. primus inter christum
et homines. secundus inter angelum et ho-
minem. tertius inter hominem et hominem. Ho-
mo namque per inobedientiam creatorem offen-
derat et per suum casum restaurationem ange-
lorum impediuerat. atque per varios ritus se ab
homine separauerat. Iudeus namque ceremonias
exculebat. gentilis ydolatriam exercebat. sed
ueniens pax nostra fecit utraq; unum. et huius-
modi parietes destruxit. Abstulit enim pecca-
tum et reconciliauit hominem deo. reparauit ca-
sum et reconciliauit hominem angelo. destruxit
ritus et reconciliauit hominem homini. Restau-
rauit ergo secundum apostolum eph. i. que in
celis et in terris sunt. et ob hoc illa celestis mili-

tie multitudo psallebat. gloria in excelsis deo. ita
est in angelis qui nunquam peccauerunt nec discor-
diam cum deo habuerunt. Ideo et in terra pax
a christo facta hominibus videlicet iudeis et ge-
tilibus bone voluntatis qui usque ad christi nati-
uitatem propter peccata sua. cum deo et cum an-
gelis discordiam habuerunt. Item etiam est quod
angelis loquitur et congaudet pastoribus. quod
pax est inter angelos et homines reformata.
nascitur deus homo. quia pax est inter deum et
hominem restaurata. nascitur in presepio bouis et
azimi. quia pax est inter homines et homines repa-
ta. per bouem enim iudaicus. per azinum gentilis po-
pulus figuratur. secundum illum. non arabis in
boue et azimo iudeo seque et gentili. Et iteque agno-
uit bos possessorem suum. et azinus presepe domini sui
Ideo ergo canitur ymnum iste quod quem veneratur
angeli in celis homines venerant in terris.
Per hoc quod dicitur gloria in excelsis. etc. repitatur
mesticia antiquorum patrum ex teo expectandi in
carnatione domini. isa. xxviii. expectate deum etc.
ideo etiam cantatur alleluia quia habebat spem libera-
tionis. Ante ps. sperauerunt et liberauit eos. In
hoc quoque ymno notatur spes ecclesie que cum an-
gelis sperat se canere. vnde iam illorum canticum as-
sumit. Sequitur laudamus te seque in narrabilia opa
tua predicatio que verbat sequentia a beato hi-
lario pictauiensi asseruntur apposita fuisse. et pre-
cedenti a solu antiquitus dicebantur in missa. In
nocentius enim tercius dixit illa a thelesphoro papa
addita fore. Alij vero quod a simaco papa. Si-
macus papa constituit tam in dominica die quam
in natalicijs martirum gloria in excelsis ab missa
cantari. quia sanctos per dominicam resurrectio-
nem gloria angelorum societas esse recollitur.
Cantatur etiam in festis apostolorum et confesso-
rum in quorum honorem quecumque ecclesia de-
dicata est. et generaliter in festis. que nobis ce-
lestem solennitatem representant. In diebus vero
iugis et ieiuniorum non dicitur. preterquam in duobus sab-
batis specialibus ministerijs adornatis iuxta
illud Cantate domino canticum nouum. put dicitur e-
in proximo huius partis dicitur quodque thelespho-
rus papa precepit illam cantari ab missa noctur-
nam natalis domini. quam et ipse instituit. Quidam
dicunt non esse cantandum in missa nisi in hora
tercia. quia tunc spiritus sanctus super apostolos de-
scendit. et eos gloria et exultatione repleuit. In
nocentius tercius statuit. ut quando in diebus prefatis
celebratur in honorem beate virginis vel spiritus sancti.
vel sancte crucis. nec ymnum angelicus. nec
symbolum dicatur. nec etiam te deum laudamus
in laudibus matutinis. In aduentu vero vel in
septuagesima non canitur. prout ibi in septima
parte et sub ti. de septem diebus post pascha dicitur.
Episcopus tamen bethleemitanus ex abusu omni-
die et omni missa per defunctis gloria in excelsis
decantat pro eo quod ymnum ille luca testante. pri-
mo in bethleemitanam regione cantatus est.